

Αγροτική Κοινωνιολογία

Θεματική ενότητα 3: Η
αγροτική κοινότητα 3/3

Όνομα καθηγητή: **Χαράλαμπος Κασίμης**

Τμήμα: **Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Στόχος εδώ είναι να παρουσιαστεί το θεωρητικό πλαίσιο και το περιεχόμενο της έννοιας της αγροτικής κοινότητας, το θεωρητικό και μεθοδολογικό εργαλείο του 'ιδεότυπου', οι λειτουργίες της αγροτικής κοινότητας και ο μετασχηματισμός της. Τέλος, παρουσιάζονται οι απόψεις του H. Mendras, κορυφαίου γάλλου αγροτοκοινωνιολόγου που έχει δουλέψει ερευνητικά στην Ελλάδα.

Λέξεις κλειδιά

- Κοινότητα, αγροτική κοινότητα, λειτουργίες της κοινότητας, ιδεότυπος, Mendras, μετασχηματισμός

Οι απόψεις του Η. Mendras για την αγροτική κοινότητα και κοινωνία 1/3

Οι αγροτικές κοινωνίες διακρίνονται ριζικά από όλες τις άλλες παραδοσιακές κοινωνίες γιατί συμπεριλαμβάνονται σε μία ευρύτερη κοινωνία που τις περιβάλλει και η οποία λειτουργεί τελικά ως κεντρική εξουσία.

Το χωριό, η τοπική κοινότητα, αποτελεί μια ενότητα η οποία όμως περιλαμβάνεται δομικά και λειτουργικά στην 'περικλείουσα κοινωνία' και μαζί σχηματίζουν τη 'συνολική κοινωνία'. Η απαραίτητη συνάρθρωση της τοπικής κοινότητας με την 'περικλείουσα' κοινωνία ενεργείται από συγκεκριμένα άτομα που αναλαμβάνουν τη διαμεσολαβητική λειτουργία.

Οι απόψεις του Η. Mendras για την αγροτική κοινότητα και κοινωνία 2/3

Ο Mendras για τον ιδεότυπο της αγροτικής κοινωνίας παρατηρεί ότι:

1. Τα όρια μεταξύ οικογένειας και αγροτικής εκμετάλλευσης συγχέονται σ' ένα οικονομικό σύστημα που διαρθρώνεται σύμφωνα με τη λογική της αυτοδιαβίωσης και της αυτοσυντήρησης
2. Η τοπική αγροτική κοινότητα αποτελεί μια κοινωνία αλληλογνωριμίας

Οι απόψεις του Η. Mendras για την αγροτική κοινότητα και κοινωνία 3/3

3. Η παράδοση κατευθύνει όλες τις πράξεις
4. Η τοπική αγροτική κοινότητα, επειδή περιέχεται σε μία περιβάλλουσα κοινωνία, διαθέτει μια σχετική αυτονομία απέναντι σ' αυτή
5. Οι ρόλοι διαμεσολάβησης με το εξωτερικό περιβάλλον είναι πολύ σημαντικοί

Ο μετασχηματισμός της αγροτικής κοινότητας 1/2

Ο μετασχηματισμός της αγροτικής κοινότητας είναι το αποτέλεσμα:

- α. εξωτερικής επιβολής
- β. εσωτερικής προσαρμογής
- γ. συνδυασμού και των δύο παραπάνω

Ο μετασχηματισμός της αγροτικής κοινότητας 2/2

Προκύπτουν δύο τύποι αλλαγών:

α) Η απώλεια της αυτοτέλειας της κοινότητας και η ένταξή της σ' ευρύτερα σύνολα

β) Η μεταβολή της εσωτερική δομής και λειτουργίας της κοινότητας

α) Η απώλεια της αυτοτέλειας της κοινότητας και η ένταξή της σ' ευρύτερα σύνολα 1/4

Ο μετασχηματισμός πραγματοποιείται στα εξής επίπεδα:

α. Πολιτικό επίπεδο

Πρόκειται για την ενσωμάτωση της κοινότητας στο διοικητικό και πολιτικό μηχανισμό του ενιαίου εθνικού κράτους.

α) Η απώλεια της αυτοτέλειας της κοινότητας και η ένταξή της σ' ευρύτερα σύνολα 2/4

β. Οικονομικό επίπεδο

Πρόκειται για τον εκχρηματισμό της εθνικής οικονομίας και την ένταξη της κοινότητας σ' ένα σύστημα εθνικής και διεθνούς αγοράς τόσο ως παραγωγό όσο και ως καταναλωτή.

Αποτέλεσμα της σημασίας του αγροτικού τομέα για την εθνική οικονομία αποτελεί και η άσκηση συγκεκριμένης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής με στόχο της αύξηση της παραγωγικότητας, του επιπέδου ζωής κλπ.

α) Η απώλεια της αυτοτέλειας της κοινότητας και η ένταξή της σ' ευρύτερα σύνολα 3/4

γ. Κοινωνικό επίπεδο

Πρόκειται για την ένταξη στο διευρυνόμενο αστικό χώρο και τη διαφοροποίηση της κοινωνικής ομοιογένειας των αγροτικών κοινοτήτων.

Διαμορφώθηκαν διάφοροι τύποι αγροτικών κοινοτήτων όπως:

- οι κοινότητες κοντά σ' αστικά κέντρα με απώλεια αυτοτέλειας, αυτονομίας και εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας ως κύριας δραστηριότητας
- οι κοινότητες περιφέρειας με απασχόληση μελών τους τόσο στα αστικά κέντρα όσο και στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων άμεσης κατανάλωσης
- οι κοινότητες κοινοί τύποι διαμονής αγροτών, υπαλλήλων, εργατών
- οι κοινότητες με εξειδικευμένη αγροτική παραγωγή

α) Η απώλεια της αυτοτέλειας της κοινότητας και η ένταξή της σ' ευρύτερα σύνολα 4/4

δ. Πολιτιστικό επίπεδο

Πρόκειται για την ένταξη σ' εθνικό πολιτιστικό πρότυπο με ενιαία κουλτούρα.

Αυτή η ένταξη αρχικά αφορούσε εθνικούς θρησκευτικούς θεσμούς. Η μεταγενέστερη ανάπτυξη και εξάπλωση των μέσων μαζικής ενημέρωσης συνέβαλε στη διαμόρφωση μιας ενιαίας κουλτούρας.

Παράλληλα η διάχυση κοινών προτύπων συμπεριφοράς, δράσης και στάσης ζωής στην ύπαιθρο συνέβαλε στη σύγκλιση του αστικού και του αγροτικού τρόπου ζωής.

β) Η μεταβολή της εσωτερική δομής και λειτουργίας της κοινότητας 1/2

Πρόκειται για μεταβολές που προκύπτουν από:

- α) την αγροτική έξοδο
- β) τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας
- γ) την απο-αγροτοποίηση της υπαίθρου
- δ) την 'τουριστικοποίηση' και ανάπτυξη άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο

β) Η μεταβολή της εσωτερική δομής και λειτουργίας της κοινότητας 2/2

Τα παραπάνω αλλάζουν τη κοινωνικο-επαγγελματική άρα και την ταξική διάρθρωση του πληθυσμού της κοινότητας και οδηγούν σε κοινωνική ανομοιογένεια και σ' εξατομίκευση της ζωής των μελών της.

Βιβλιογραφία

- Δαμιανάκος Σ. κα. (1997), *Εξουσία, Εργασία και Μνήμη σε τρία Χωριά της Ηπείρου: η Τοπική Δυναμική της Επιβίωσης*, Πλέθρον/ΕΚΚΕ, Αθήνα
- Δαμιανάκος Σ. (εισ- επιμ) (1987), *Διαδικασίες Κοινωνικού Μετασχηματισμού στην Αγροτική Ελλάδα*, ΕΚΚΕ, Αθήνα
- Mendras H. (1976), *Societes paysannes*, Paris, A. Colin
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (1992), *Η Ελληνική Κοινότητα*, Έκδοση Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Ιωάννινα

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αναφοράς

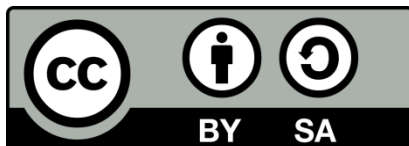
Copyright Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2014. Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, Χαράλαμπος Κασίμης. «Αγροτική Κοινωνιολογία». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://mediasrv.aua.gr/eclass/courses/OCDAERD105/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων, π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Η άδεια αυτή ανήκει στις άδειες που ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ορισμού Ανοικτής Γνώσης [2], είναι ανοικτό πολιτιστικό έργο [3] και για το λόγο αυτό αποτελεί ανοικτό περιεχόμενο [4].

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

[2] <http://opendefinition.org/okd/ellinika/>

[3] <http://freedomdefined.org/Definition/EI>

[4] <http://opendefinition.org/buttons/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
 - το Σημείωμα Αδειοδότησης
 - τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
 - το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)
- μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.